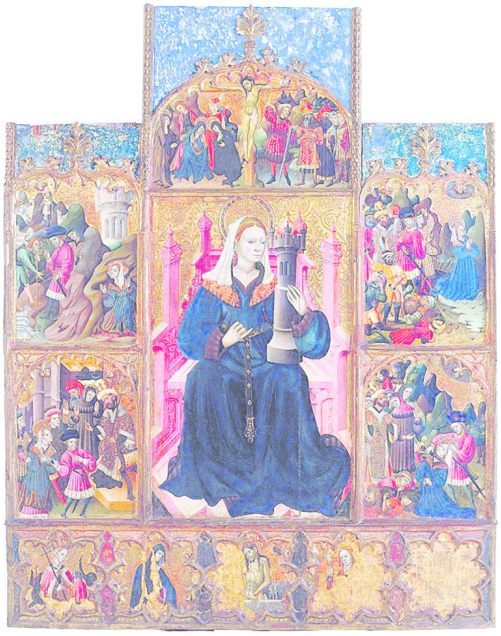
El retaule fugit de Lladó

L'historiador de l'art Alberto Velasco identifica l'església originària, que fins ara es desconeixia, d'una obra gòtica que atresora el MNAC des dels anys trenta

El retaule que atresora el MNAC Foto: Arxiu.

A finals del segle XIX i principis del XX, moltes esglésies van ser despullades de les seves relíquies medievals. Aquell patrimoni que al llarg de segles no s'havia mogut del lloc per al qual havia estat concebut va començar un periple ple de vicissituds en el mercat de l'art. Un viatge de no retorn que per a algunes obres va suposar un trauma afegit: se'n va perdre la memòria de les seves parròquies d'origen.

És el cas d'un retaule gòtic que el Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC) va ingressar el 1932. Un retaule sencer, a diferència d'altres que van ser compartimentats sense escrúpols, amb la imatge de Santa Bàrbara i escenes de la seva vida. Els entesos no sabien d'on provenia, però una investigació de l'historiador de l'art Alberto Velasco ha permès esbrinar-ho: l'església de Lladó d'Empordà.

Velasco, conservador del Museu de Lleida, ha fet aquesta descoberta en el marc d'una recerca sobre un dels personatges que es van dedicar a la compravenda d'art sacre, Joan Cuyàs i Sala (1872-1958). Ha estat resseguint la seva activitat que ha pogut desfer el misteri del retaule, ja que és una de les obres que van passar per les seves mans. La troballa casual en un web de col·leccionisme d'una fotografia de la peça quan la va adquirir Cuyàs, el 1915, li ha donat la clau definitiva. A la part posterior de la imatge hi ha aquesta reveladora inscripció: Retaule de la yglesia romanica de Lladó (provincia de Girona) (sigle XVI) (en póder del anticuari Sr. Cuyas).

“Joan Cuyàs era tallista, daurador i restaurador, ocupacions que li van proporcionar un accés directe a les parròquies. Es va iniciar en el negoci de l'art antic cap al 1906 en veure que li reportaria molts més beneficis que no pas el seu ofici. No va ser l'únic que va fer aquesta evolució i que va saber aprofitar les seves facilitats per fer tractes amb els mossens”, explica Velasco. Cuyàs es convertirà en un agent del mercat de l'art molt actiu. Proveït de material de primera, tenia bons contactes per col·locar-lo. Com la Junta de Museus. A aquesta institució, mobilitzada per impedir l'exili del llegat artístic català davant l'interès que despertava a fora, és a la que Cuyàs li va oferir el retaule de l'església de Lladó. “La Junta de Museus estava disposada a pagar-ne 1.500 pessetes, quantitat que Cuyàs va rebutjar”, diu Velasco. En no tancar-se l'operació, es perd la pista del retaule fins que als anys 30 entra al MNAC integrada en la col·lecció de Lluís Plandiura, amb qui l'antiquari també va tenir excel·lents relacions comercials.

El museu de capçalera de l'art català el té actualment desat a les reserves, però potser a partir d'ara s'ho repensarà. I no ja només perquè s'ha identificat la seva procedència sinó també perquè Velasco ha fet un avenç important en el coneixement del seu autor, el mestre de Santa Basilissa. “Els especialistes intuïen l'origen gironí

d'aquest pintor anònim, però no n'estaven segurs perquè de les cinc úniques peces que se'n conserven [al MNAC (2), al Museu Episcopal de Vic, al Museu Jacint Rigau de Perpinyà i en una col·lecció privada] no se'n coneixia l'emplaçament primigeni de cap. El fet que ara sapiguem que una de les seves obres prové de Lladó corrobora que ho és, de gironí", apunta l'historiador de l'art.

Velasco va presentar el resultat de les seves investigacions en el XI Seminari sobre Història Social del Col·leccionisme celebrat a la UAB, i que ara recentment s'ha recollit en el llibre Agents i comerç d'art. Noves fronteres. Els amants de l'art també descobriran en l'article que signa Velasco que el destí d'una de les obres més icòniques del romànic català, el conjunt de set talles del Davallament d'Erill la Vall, el va decidir el mateix Joan Cuyàs. En va vendre cinc al Museu Episcopal de Vic per 150 pessetes.

Publicat a:
-El Punt Avui. Comarques Gironines 02-12-2016 Pàgina 58
-El Punt Avui. Barcelona 02-12-2016 Pàgina 38
-El Punt Avui. Camp i Ebre 02-12-2016 Pàgina 38
-El Punt Avui. Lleida 02-12-2016 Pàgina 38
-El Punt Avui. Maresme 02-12-2016 Pàgina 38
-El Punt Avui. Catalunya Central 02-12-2016 Pàgina 38

Font del document:
http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/1027124-el-retaule-fugit-de-llado.html?cca=1&piwik_campaign=rss&piwik_kwd=nacional&utm_source=rss&utm_medium=nacional&utm_campaign=rss&f=El+Punt+Avui